



شامپانزه شورشی

برگردان به پارسی: عاطفه همایونی

«سَمی»، شامپانزه باغ وحش «بلگراد»، وقتی برای بار دوم در فوریه ۱۹۸۸ موفق به فرار شد، توجه رسانه‌ها را به خود جلب کرد. او بعد از یک مذاکره طولانی با مدیر باغ وحش بلگراد، ووک بوجووچ، که سعی در راضی کردن سَمی داشت، در اطراف مرکز بلگراد قدم زد و به تفکر پرداخت.

سَمی در سال ۱۹۷۹ در باغ وحش و آواربوم «اوسترک» متولد شد. او نمونه‌ای کاملاً پیشرفته از شامپانزه‌ها بود. در ژانویه ۱۹۸۸ او را به باغ وحش بلگراد منتقل کردند و در محفظه‌ای تنگ و قدیمی که قسمی مستحکم داشت، قرار دادند. سَمی که به این محیط جدید و ناخوشایند عادت نداشت، در چند هفته اول حضور در بلگراد، علائم افسردگی و رفتارهای پرخاشگرانه از خود بروز داد.

اولین فرار سَمی در یک عصر سرد روز یکشنبه ۲۱ فوریه ۱۹۸۸ اتفاق افتاد. اخبار محلی حاکی از آن بود که او به احتمال در جستجوی جفتی برای خود است، زیرا در خانه جدیدش هیچ پسرک «کالمگدان» حرکت کرد. قبل از اینکه به پارک کالمگدان برسد، پلیس او را در میدان «استودنتس» دستگیر کرد.

ووک بوجووچ، مدیر باغ وحش بلگراد، که یگانه فرد معتمد سَمی بود، برای مذاکره با او قدم گذاشت. به گفته شاهدان، ووک در تلاش برای بازگرداندن سَمی به محوطه‌اش به او گفته بود: «بیخیال سَمی، بیا برگردیم خونه.» او موفق شد دست سَمی را بگیرد و با خودرو

خوبان‌های بلگراد با گذاشتن یک بار دیگر فرار کند. او بدون زحمت از قفس خود بیرون آمد و به تزار دوشان «فرار کرد، از یک درخت گیلاس بالا رفت و وارد یک گاراژ شد. این بار ووک بوجووچ موفق به راضی کردن سَمی نشد و تیم باغ وحش بلگراد مجبور شد برای بازگرداندنش به خیر فرار دوم سَمی به سرعت در شهر پیچید و بیش از ۴۰۰۰ نفر برای حمایت از او در خیابان‌ها حضور یافتند.

گزارش روزنامه‌ها از افرادی خبر می‌داد که در واکنش به افسردگی و فرار سَمی می‌کردند. هر چند سَمی به طور غیرمنتظره‌ای در ۱۱ سپتامبر ۱۹۹۲ در خیابان‌ها اعتراض فراموش نشد. یک مجسمه برنزی در محل دفنش که در مقابل باغ وحش جدید و ارتقا یافته بلگراد قرار دارد، یاد او را برای اهالی این شهر زنده نگه داشته است. حالا باغ وحش بلگراد به مکان مناسبی برای شامپانزه‌ها تبدیل شده است. پس از مرگ سَمی، چندین روزنامه برجسته بلگراد از او به عنوان «شورشی و مخالف» تمجید کردند. فرار سَمی در واقع طنین انداز آرزوی افسردگی سَمی همدلی می‌کردند.

